

Chambre des Représentants.

SÉANCE DU 27 MAI 1921.

Projet de loi

sur la validation des actes de l'état-civil, la rectification des actes de décès dressés pendant la guerre et la déclaration judiciaire du décès (1).

RAPPORT

FAIT, AU NOM DE LA COMMISSION (2), PAR M. BRIFAUT.

MESSIEURS,

La Commission chargée d'examiner de nouveau le projet de loi tel qu'il est sorti des délibérations du Sénat, s'est immédiatement ralliée à certaines des modifications proposées.

Il en est ainsi de celles introduites dans les articles 2, 5, 14, 19 et 20.

Mais elle estime, après mûr examen, devoir maintenir le système d'introduction d'instance qu'elle avait consigné dans l'article 16 tel qu'il fut proposé par elle à la Chambre et adopté par celle-ci.

Elle croit en effet, impossible, en semblable matière, de placer en quelque sorte un Président en situation de demandeur d'office dans une action introduite devant son propre Tribunal.

L'espoir de gagner du temps par cette procédure nouvelle n'est-il pas illusoire? D'une part, elle ne supprime pas l'intervention des Parquets dont on redoute les lenteurs inévitables, puisque en cette matière, qui touche essentiellement à l'ordre public, le Ministère public doit donner son avis; d'autre part, si par suite du défaut de renseignements ou de pièces, des enquêtes, des recherches, des correspondances sont rendues nécessaires, le Président d'un Tribunal déjà surchargé de besogne et manquant du personnel subalterne nécessaire ne semble pas en mesure de suffire à la tâche.

La Commission estime aussi que la précision détaillée qui inspira sa rédaction de l'article 18 n'est pas une précaution inutile et qu'il vaut mieux pré-

(1) Projet de loi, n° 300.

(2) La Commission, présidée par M. Soudan, était composée de MM. Brifaut, Brugmann, Crick, Glorie, Soudan, Souplit, Standaert.

voir le maximum de garanties. La durée de l'instance n'en sera pas sérieusement prolongée.

Le Sénat a cru devoir ajouter dans l'article 18, à la mention d'application à faire de l'article 855, les mots « *et suivants* ». Mais le texte des articles votés par la Chambre en reprenant la procédure prévue aux articles 856, 857, 858, en précise l'application à l'instance organisée comme le fait la loi.

Quant aux suppressions de l'alinéa 2 de l'article 22 et d'une partie de l'alinéa 4 de l'article 23, la Commission ne peut pas s'y rallier. Elle a estimé, en effet, au cours de sa première étude, et c'est la justification de son texte, que soit dans les petites communes où parfois le personnel de l'état civil n'est pas très compétent, soit dans les grandes communes où les actes de décès sont très nombreux, si aucune mention n'existe dans les registres, à la date du décès, le fait même de l'existence de l'acte pourra être ignoré et dénié dans un avenir relativement peu éloigné et cela faute des recherches voulues dans les registres, à l'époque non du décès, mais de l'inscription tardive de l'acte.

Enfin, un scrupule juridique a dicté à la Commission l'ajoute des mots « *L'instance en* » déclaration judiciaire... en tête de l'article 16, et un scrupule grammatical que la Chambre approuvera, a inspiré à la Commission en finale du même article 16 la rédaction rectifiée que voici « la copie des procès-verbaux et *de la décision rendue sera jointe* au dossier ».

Sous la réserve de ces observations et corrections dont elle appréciera le bien fondé, nous prions la Chambre de vouloir bien voter le projet étudié à nouveau par la Commission et adopté par elle à l'unanimité.

Le Rapporteur,

J. BRIFAUT.

Pour le Président,

M. CRICK.

Amendements
présentés par la Commission.

ART. 16.

Reprendre la disposition telle qu'elle avait été adoptée par la Chambre en la rédigeant comme suit :

L'instance en déclaration judiciaire du décès sera introduite à la diligence du Ministre intéressé, qui requerra le Procureur du Roi près le tribunal compétent de poursuivre d'office et d'urgence la constatation judiciaire du décès.

Tous documents à l'appui seront joints à la demande.

S'il y a eu procédure en déclaration de présomption de décès, la copie des procès-verbaux et de la décision *rendue sera jointe* au dossier.

ART. 18.

Après les mots : « articles 855 » supprimer les mots : « et suivants ».

ART. 22.

Rétablir l'alinéa 2 du texte de l'article 22 adopté par la Chambre et rédigé comme il suit :

En outre, il sera fait mention du jugement ou de l'arrêt et de sa transcription, en marge des registres de

Amendementen voorgesteld door
de Commissie.

ART. 16.

De bepaling op te nemen, zooals zij door de Kamer aangenomen werd, en ze te doen luiden :

De vordering tot rechterlijke bevestiging van het overlijden wordt aanhangig gemaakt op verzoek van den betrokken Minister; deze vordert dat de Procureur des Konings bij de bevoegde rechtbank de rechterlijke vaststelling van het overlijden ambtshalve en onverwijld vervolge.

Al de stukken tot staving worden bij het dossier gevoegd.

Werd de bevestiging van het vermoeden van overlijden in rechten vervolgd, dan wordt het afschrift van de processen-verbaal en van de gegeven beslissing bij het dossier gevoegd.

ART. 18.

Na de woorden : « artikelen 855 », de woorden : « en volgende » te doen wegvallen.

ART. 22.

Lid 2 op te nemen, zooals het luidde in den tekst van artikel 22 aangenomen door de Kamer :

Van het vonnis of van het arrest en van de overschrijving daarvan wordt bovendien melding gemaakt

l'année et à la date du décès, si celle-ci a pu être établie.

ART. 23.

Rétablir comme suit l'alinéa 4.

L'officier de l'état civil du lieu de la transcription, après s'être conformé en ce qui le concerne à l'article 22, transmettra, en outre, dans le mois, un extrait individuel concernant chacun des décédés, à l'officier de l'état civil du dernier domicile. Celui-ci transcrira intégralement l'extrait individuel sur ses registres, *fera mention du jugement et de la transcription de l'extrait individuel en marge des registres, à la date du décès, si celle-ci a pu être établie, et se conformera aux dispositions de l'article 79 du Code civil complété par l'article 11 de la loi du 16 décembre 1851, sous peine des amendes prévues au dit article.*

op den kant der registers van het loopende jaar en op den datum van het overlijden, zoo hij kon worden vastgesteld.

ART. 23.

Lid 4 op te nemen, zooals het luidde in den vroegeren tekst :

Nadat de ambtenaar van den burgerlijken stand der plaats, waar de overschrijving geschiedde, zich, wat hem betreft, gedragen heeft naar artikel 22, maakt hij bovendien voor ieder der overledenen, binnen een maand, een individueel uittreksel over aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der laatste woonplaats. Deze schrijft het individueel uittreksel voluit in zijne registers over, *meldt op den kant van de registers het vonnis en de overschrijving van het individueel uittreksel, op den datum van het overlijden, indien hij kon vastgesteld worden, en gedraagt zich naar de bepalingen van artikel 79 van het Burgerlijk Wetboek, aangevuld door artikel 11 der wet van 16 December 1851, op straffe van de bij dit artikel voorziene geldboeten.*

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

VERGADERING VAN 27 Mei 1921.

Wetsontwerp

betreffende de geldigverklaring van de akten van den burgerlijken stand, de verbetering der tijdens den oorlog opgemaakte akten van overlijden en de rechterlijke bevestiging van het overlijden ⁽¹⁾.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE (2) UITGEBRACHT DOOR DEN HEER BRIFAUT.

MIJNE HEEREN,

De Commissie, die gelast was het door den Senaat overgemaakt wetsontwerp opnieuw te onderzoeken, heeft zich dadelijk met sommige voorgestelde wijzigingen vereenigd.

Dit is het geval, namelijk, met die gebracht in de artikelen 2, 3, 14, 19 en 20.

Doch, na rijp onderzoek, is zij van meening, dat de regeling der instelling van de vordering, door haar in artikel 16 vermeld, zooals zij dit artikel aan de Kamer voorstelde en zooals deze het aannam, dient behouden te worden.

Zij acht het inderdaad in deze onmogelijk, eenen voorzitter eenigermate als eischer van ambtswege te doen optreden in een vordering, voor zijn eigen rechtbank aangebracht.

Is het wel waar dat men door deze nieuwe rechtspleging tijd zal winnen? Eenerzijds, neemt zij de tusschenkomst der Parketten, wier onvermijdelijke traagheid gevreesd wordt, niet weg, aangezien op dit gebied, dat hoofdzakelijk de openbare orde betreft, het Openbaar Ministerie zijn advies moet doen kennen; anderzijds, indien, ten gevolge van gebrek aan inlichtingen of stukken, er getuigenverhooren, opsporingen, briefwisselingen noodig zijn, schijnt de voorzitter van eene Rechtbank, die reeds overlast is en die daaren-

(1) Wetsontwerp, nr 300.

(2) De Commissie, voorgezeten door den heer Soudan, bestond uit de heeren Brifaut, Brugmann, Crick, Glorie, Soudan, Souplit en Standaert.

boven niet over het noodig aantal ondergeschikte beambten beschikt, niet bij machte te zijn om zijne taak te kunnen volvoeren.

De Commissie oordeelt ook dat hare strenge nauwgezetheid bij het opmaken van den tekst van artikel 18 geen nuttelooze voorzorg is en dat het beter is het maximum van waarborgen te voorzien. De duur van de vordering zal daardoor niet merkkelijk verlengd worden.

De Senaat meende in artikel 18, waar sprake is van de toepassing van artikel 855, de woorden te moeten toevoegen « *en volgende* ». Doch, de tekst der door de Kamer goedgekeurde artikelen herneemt de rechtspleging voorzien bij de artikelen 856, 857, 858, en bepaalt daarvan de juiste toepassing op de vordering, zooals de wet deze regelt.

Wat aangaat het weglaten van lid 2 van artikel 22 en van een deel van lid 4 van artikel 23, kan de Commissie zich daarbij niet aansluiten. Bij haar eerste onderzoek, en daarin ligt de wettiging van haren tekst, was zij inderdaad van gevoelen dat, hetzij in de kleine gemeenten waar soms het personeel van den burgerlijken stand niet zeer bevoegd is, hetzij in de groote gemeenten waar de akten van overlijden zeer talrijk zijn, wanneer geene melding werd gemaakt in de registers, op den datum van het overlijden, het bestaan zelf der akte zal kunnen ongekend zijn en geloofchend worden in eene betrekkelijk nabije toekomst, en wel omdat de gewenschte opzoekingen niet werden gedaan in de registers op het tijdstip niet van het overlijden, maar van de laattijdige overschrijving der akte.

Ten slotte, heeft, wegens een bezwaar van juridischen aard, de Commissie de woorden : « *De vordering tot rechterlijke bevestiging...* » toegevoegd in den aanhef van artikel 16, en eene grammatische nauwgezetheid, die de Kamer zeker zal goedkeuren, deed de Commissie als slot van hetzelfde artikel 16 den volgende verbeterden tekst voorstellen : « *Dan wordt het afschrift van de processen-verbal en van de gegeven beslissing bij het dossier gevoegd.* »

Onder voorbehoud van deze opmerkingen en verbeteringen, waarvan de Kamer de gegrondheid zal erkennen, verzoeken wij haar, het ontwerp, dat opnieuw door de Commissie onderzocht en eenparig werd goedgekeurd, op hare beurt aan te nemen.

De Verslaggever,

J. BRIFAUT.

Voor den Voorzitter,

M. CRICK.

ANNEXE AU N° 306.

BIJLAGE VAN N° 306.

Amendements
présentés par la Commission.

ART. 16.

Reprendre la disposition telle qu'elle avait été adoptée par la Chambre en la rédigeant comme suit :

L'instance en déclaration judiciaire du décès sera introduite à la diligence du Ministre intéressé, qui requerra le Procureur du Roi près le tribunal compétent de poursuivre d'office et d'urgence la constatation judiciaire du décès.

Tous documents à l'appui seront joints à la demande.

S'il y a eu procédure en déclaration de présomption de décès, la copie des procès-verbaux et de la décision rendue sera jointe au dossier.

ART. 18.

Après les mots : « articles 855 » supprimer les mots : « et suivants ».

ART. 22.

Rétablir l'alinéa 2 du texte de l'article 22 adopté par la Chambre et rédigé comme il suit :

En outre, il sera fait mention du jugement ou de l'arrêt et de sa transcription, en marge des registres de

Amendementen voorgesteld door
de Commissie.

ART. 16.

De bepaling op te nemen, zooals zij door de Kamer aangenomen werd, en ze te doen luiden :

De vordering tot rechterlijke bevestiging van het overlijden wordt aanhangig gemaakt op verzoek van den betrokken Minister; deze vordert dat de Procureur des Konings bij de bevoegde rechtbank de rechterlijke vaststelling van het overlijden ambtshalve en onverwijld vervolge.

Al de stukken tot staving worden bij het dossier gevoegd.

Werd de bevestiging van het vermoeden van overlijden in rechten vervolgd, dan wordt het afschrift van de processen-verbaal en van de gegeven beslissing bij het dossier gevoegd.

ART. 18.

Na de woorden : « artikelen 855 », de woorden : « en volgende » te doen wegvallen.

ART. 22.

Lid 2 op te nemen, zooals het luidde in den tekst van artikel 22 aangenomen door de Kamer :

Van het vonnis of van het arrest en van de overschrijving daarvan wordt bovendien melding gemaakt

l'année et à la date du décès, si celle-ci a pu être établie.

ART. 23.

Rétablir comme suit l'alinéa 4.

L'officier de l'état civil du lieu de la transcription, après s'être conformé en ce qui le concerne à l'article 22, transmettra, en outre, dans le mois, un extrait individuel concernant chacun des décédés, à l'officier de l'état civil du dernier domicile. Celui-ci transcrira intégralement l'extrait individuel sur ses registres, *fera mention du jugement et de la transcription de l'extrait individuel en marge des registres, à la date du décès, si celle-ci a pu être établie,* et se conformera aux dispositions de l'article 79 du Code civil complété par l'article 11 de la loi du 16 décembre 1851, sous peine des amendes prévues au dit article.

op den kant der registers van het loopende jaar en op den datum van het overlijden, zoo hij kon worden vastgesteld.

ART. 23.

Lid 4 op te nemen, zooals het luidde in den vroegeren tekst :

Nadat de ambtenaar van den burgerlijken stand der plaats, waar de overschrijving geschiedde, zich, wat hem betreft, gedragen heeft naar artikel 22, maakt hij bovendien voor ieder der overledenen, binnen een maand, een individueel uittreksel over aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der laatste woonplaats. Deze schrijft het individueel uittreksel voluit in zijne registers over, *meldt op den kant van de registers het vonnis en de overschrijving van het individueel uittreksel, op den datum van het overlijden, indien hij kon vastgesteld worden,* en gedraagt zich naar de bepalingen van artikel 79 van het Burgerlijk Wetboek, aangevuld door artikel 11 der wet van 16 December 1851, op straffe van de bij dit artikel voorziene geldboeten.